

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/92/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7623200963
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7623200963.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovvej v právnej veci navrhovateľky E.. I. C., S.. D., F.. XX.X.XXXX, Q. T. Š. F. XXXX/XX, J. F. R., právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daša Bajanová, s.r.o., so sídlom Starosaská 3, Spišská Nová Ves, IČO: 52 542 696, proti manželovi E.. E. C., F.. X.X.XXXX, Q. T. Š. F. XXXX/XX, J. F. R., právne zastúpenému JUDr. Františkom Pitoňákom, advokátom so sídlom Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, v konaní o rozvod manželstva, o odvolaní manžela navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k 5Pc/6/2023-26 zo dňa 25.4.2023 takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Navrhovateľka sa návrhom domáhala rozvodu manželstva s manželom.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Spišská Nová Ves ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„Súd manželstvo E.. I. C., S.. D., F.. XX.X.XXXX a E.. E. C., F.. XX.X.XXXX uzavreté dňa XX.XX.XXXX v J. F. R., zapísané v knihe manželstiev matričného úradu J. F. R. vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom XXX r o z v á d z a.“

3. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 18, § 23 ods. 1-3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

4. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že zákonné podmienky pre rozvod manželstva účastníkov sú v danom prípade splnené. Manželka dlhé roky pracuje v zahraničí. V čase jej prítomnosti na Slovensku sa manželia síce zdržiavajú v spoločnom byte, avšak oddelene a bez akejkoľvek vzájomnej komunikácie. V poslednom období sa manželka dokonca v byte s manželom nezdržiava vôbec, resp. iba v nevyhnutnej miere. Manželia spoločne nehospodária a nemajú žiadne spoločné aktivity. Vzájomne sa odcudzili a intímne sa nestýkajú. Uvedená situácia podľa výpovedí oboch manželov trvá minimálne päť rokov. Uvedený stav manželstva súd vyhodnotil ako hlboký a trvalý rozvrat, ktorý je

zapríčinený vzájomným odcudzením sa manželov. Takéto manželstvo je iba formálnym zväzkom a reálne neplní žiadnu zo svojich spoločenských funkcií. Vyjadrenia manžela o jeho záujme na obnovení manželstva súd vyhodnotil ako účelové, nakoľko sám potvrdil, že za posledné roky nepodnikol žiadnu aktivitu smerujúcu k náprave vzťahov medzi manželmi. Manželka v priebehu konania jednoznačne prezentovala pevné rozhodnutie ukončiť manželstvo s manželom a veľmi rázne odmietla záujem spolužitie s manželom obnoviť. Tento postoj navrhovateľky podľa názoru súdu vylučuje možnosť obnovenia funkčného manželstva medzi účastníkmi do budúcnosti. Nikoho totiž nemožno nútiť zotrvať vo zväzku, ktorý neplní účel, pre ktorý vznikol. Keďže spoločnosť má záujem na manželstvách predstavujúcich harmonickú, pevnú a trvalú životnú spoločnosť muža a ženy, vzhľadom na zistený skutkový stav a pevné rozhodnutie navrhovateľky rozvíesť sa, súd návrhu na rozvod manželstva vyhovel bez toho, aby manželov odkázal na využitie poradensko-psychologických služieb či služieb mediátora tak, ako to navrhoval manžel navrhovateľky.

5. O povinnosti nahradiť trovy konania účastníkov súd v zmysle ustanovenia § 57 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) nerozhodoval.

III. Obsah odvolania manžela navrhovateľky a vyjadrenia k odvolaniu

6. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie manžel navrhovateľky. Žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. S rozhodnutím súdu, ktorým bolo manželstvo účastníkov rozvedené, manžel nesúhlasí a odvolanie podáva z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podľa názoru manžela navrhovateľky súd neúplne zistil stav manželského spolužitia u oboch účastníkov a z tohto dôvodu nemohol konštatovať vážny rozvrat manželstva a teda presvedčivo vyjadriť názor, že manželstvo neplní svoj spoločenský účel, a teda že už nemožno obnoviť manželské spolužitie. Manžel pripustil, že spolužitie je po všetkých tých rokoch manželstva iné ako na začiatku, avšak samotný návrh na rozvod bol pre neho prekvapením, pretože manželka sa nezmienila o takomto kroku, ani v minulosti o tom nerozprávala. Manžel je naklonený využiť všetky možné inštitúty na zlepšenie manželského spolužitia formou psychologického poradenstva, čo chce osobne aj využiť, manželka neuviedla žiadne vážne dôvody na rozvod manželstva. V návrhu sú uvedené dôvody, ktoré nie sú takého vážneho charakteru, ktoré by odôvodňovali rozvod manželstva. Podľa jeho názoru manželstvo plní nevyhnutné funkcie, manžel sa staral a naďalej stará o rodinné financie pre celú domácnosť. Ďalej má za to, že súd sa síce pokúsil o zmier, avšak neuviedol, resp. neurčil žiadne konkrétne kroky, aby mohol následne túto skutočnosť skonštatovať, t.j., že manželstvo už nemožno obnoviť. Manžel je veriacim, a preto s rozvodom nesúhlasí.

7. K odvolaniu manžela sa vyjadrila navrhovateľka. Napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a žiada ho potvrdiť. Uviedla, že manželstvo je trvalo rozvrátené a neplní žiadnu zo svojich funkcií už niekoľko rokov. Manželia spolu niekoľko rokov nekomunikujú. Situáciu za posledných 5 rokov považuje za neúnosnú, kvôli financiám musela pracovať mimo územia SR, s manželom sú odlúčení dlhodobo a nechce takto žiť, preto trvá na rozvode manželstva. Podľa jej názoru manžel nepochopil, že manželstvo je nefunkčné. Manželia spolu nekomunikujú, netrávia spolu prakticky žiaden čas, spolu ani nefinancujú domácnosť, nemajú žiadne spoločné aktivity, ani intímny pomer, ani hospodárenie, ani komunikáciu, preto je pre navrhovateľku nepochopiteľné, že manžel považuje manželstvo za funkčné. Takáto situácia trvá minimálne 5 rokov, ide o hlboký a trvalý rozvrat, ktorý je zapríčinený vzájomným odcudzením sa manželov. Nemožno požadovať, aby navrhovateľka zotrvala v takomto nefunkčnom manželstve, navrhovateľka nemá záujem zotrvať v manželstve, obnova manželského spolužitia nie je možná a nemá záujem o spolužitie s manželom.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok „CSP“) oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa § 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP), po konštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§

329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku, argumenty manžela predstreté v odvolacom konaní, vyjadrenie navrhovateľky bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na dané skutkové okolnosti pre rozvod manželstva účastníkov konania.

10. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver vo vzťahu k zisteniam o podmienkach rozvodu manželstva. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu (§ 387 ods. 2 CSP).

11. Odvolací súd nepovažoval za potrebné doplňovať dokazovanie, pretože skutočný stav zistený súdom prvej inštancie bol dostatočný pre prijatie záveru o dôvodnosti vyhovievania návrhu na rozvod manželstva. Odvolací súd v tomto smere uvádza, že vzhľadom na doposiaľ vykonané dokazovanie, s poukazom aj na hospodárnosť konania, by doplňovanie dokazovania aj podľa názoru odvolacieho súdu neprinieslo žiadne nové výsledky vzhľadom na už ustálený skutočný stav veci zistený dôkazmi, realizovanými na súde prvej inštancie, ktorý vyplynul i z celkového správania sa a konania účastníkov v priebehu súdneho konania.

12. Vo vzťahu k odvolacím námietkam manžela odvolací súd dodáva, že manžel nesúhlasí s návrhom na rozvod manželstva a tvrdí, že manželstvo nie je formálnym zväzkom, chce zotrvať v manželskom zväzku.

13. Súd prvej inštancie postupoval správne, ak zisťoval, či sú splnené zákonné podmienky pre rozvod manželstva. Pri skúmaní zákonných podmienok rozvodu manželstva prijal záver, že manželstvo je trvalo a hlboko rozvrátené, ako to má na mysli ustanovenie § 23 Zákona o rodine, dlhodobo neplní svoj spoločenský účel a vzhľadom na stratu citových väzieb a dôvery medzi partnermi je vylúčená možnosť obnovenia spolužitia i do budúcnosti.

14. Medzi základné manželské povinnosti vo sfére osobných vzťahov patrí povinnosť manželov: žiť spolu, byť si verní a vzájomne si pomáhať. Žiť spolu znamená teda pre manželov ich obojstrannú vôľu tvoriť ekonomické, biologické a výchovné spoločenstvo. Spoločné žitie predpokladá, že bude na báze dobrovoľnosti vytvorené také spoločenstvo osôb a majetku, ktoré bude schopné naplniť poslanie a účel manželstva. Toto spoločenstvo má plniť úlohy citové, ekonomické, sexuálne a výchovné, pričom je na rozhodnutí manželov samotných, či s týmto cieľom vytvoria aj spoločnú domácnosť alebo nie. Je prirodzené, že vymenované funkcie rodiny je omnoho jednoduchšie plniť v spoločnej domácnosti. Jej dlhodobá neexistencia vytvára predpoklady pre odcudzenie manželov, čo sa môže logicky premietnuť do rozvratu manželstva. Zrušenie alebo opustenie spoločnej domácnosti, ktoré trvá dlhší čas, môže potvrdiť existenciu kvalifikovaného rozvratu manželstva, ktorý je predpokladom rozvodu.

15. Podľa Zákona o rodine sú manželia povinní vzájomne si pomáhať. Zakotvenie povinnosti manželov vzájomne si pomáhať nemožno zužovať len na majetkové vzťahy, resp. na vyživovaciu povinnosť. Môže mať aj osobný charakter a je prirodzeným následkom rodinnoprávneho pomeru. Vzájomnú pomoc medzi manželmi nemožno vynucovať súdnou mocou, s výnimkou finančnej pomoci v rámci aplikácie ustanovení o výživnom.

16. Vychádzajúc zo zákonných ustanovení § 18, § 19 ods. 1 Zákona o rodine manželia v manželstve sú povinní spravovať sa hlavnými zásadami, ktoré sú uvedené v týchto ustanoveniach, jednotlivé práva a povinnosti manželov zahŕňajú v sebe aj vernosť, snahu pomôcť si navzájom, ako aj vytváranie zdravého rodinného prostredia. V danej veci v dôsledku dlhodobého odcudzenia manželia si neplnia svoje zákonné povinnosti, nevedú žiaden spoločný rodinný a manželský život.

17. V zmysle § 23 ods. 3 Zákona o rodine je súd povinný pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi povinný prihliadnuť na porušenie povinností ustanovených v § 18 a v § 19 zákona o rodine.

18. Jediným hmotnoprávnym dôvodom rozvodu je kvalifikovaný rozvrat manželstva. Manželstvo je dostatočne vážne rozvrátené vtedy, ak už nemôže plniť svoj účel. Jeho účelom je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo. Počas svojej existencie plní funkciu sociálnu, ekonomickú, biologickú a výchovnú. Manželstvo možno rozviesť až vtedy, keď sa už žiadna z týchto funkcií v manželstve nerealizuje.

19. V prejednávanej veci je možné prijať záver z vykonaného dokazovania, že manželia spolu nežijú ako manželia. Povinnosť žiť spolu neznamena totiž, aby manželia nemohli žiť určitú nevyhnutnú dobu oddelene, ak sú preto závažné dôvody. Zmyslom tejto povinnosti je ale tvoriť trvalé životné spoločenstvo. Navrhovateľka odmieta akékoľvek obnovenie manželského spolužitia aj napriek tomu, že manžel má záujem o obnovenie spolužitia. Aj napriek týmto tvrdeným snahám navrhovateľka odmieta žiť spolu s manželom a od podania návrhu sa nič nezmenilo na jej postoji ani v priebehu odvolacieho konania. Z výsledkov dokazovania vyplýva, že manželia neplnia svoje povinnosti stanovené Zákonom o rodine. Na vytvorenie a pretrvávanie spoločného zväzku sa vyžaduje dobrovoľnosť. Manželia spoločne nemajú vôľu tvoriť jeden celok, tráviť spoločne čas, vzájomne si nepomáhajú, nedôverujú. Všetky vyššie uvedené zistenia preukazujú, že rozvrat je dostatočne trvalý, nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Spoločné žitie manželov je otázka ich osobného (vrátane intímneho), ale i majetkového spoločenstva, znamená to spoločné zdieľanie radosti i problémov, spoločné trávenie voľného času, spoločné nakladanie s finančnými prostriedkami.

20. Nie je možné prostredníctvom rodinného práva vytvoriť zabezpečenie a kvalitu, ako aj trvalosť spolužitia manželov. To musia manželia vzájomne a spoločne. V prejednávanej veci je zrejmé, že vzťah manželov sa rozpadol a hlavným dôvodom rozpadu sú dlhodobé pretrvávajúce nezhody, neochota manželky zotrvať v manželstve, strata jej citovej náklonnosti k manželovi. Možno konštatovať, že ide o nedostatok zodpovednosti oboch manželov zvládnuť problémy v rodine a zvládnuť svoju úlohu v manželstve. Príčinou rozpadu manželstva je aj chýbajúca komunikácia a klasický manželský život, tiež neriešenie spoločných vecí.

21. Odvolací súd po preskúmaní spisu zistil, že súd prvej inštancie sa riadil vyššie uvedenými zásadami a dostatočne preskúmal vážnosť, trvalosť a intenzitu narušenia spolužitia účastníkov konania, a taktiež príčiny rozvratu a možnosť obnovenia spolužitia. Súd dostatočným spôsobom zisťoval skutočný stav, kde bolo preukázané, že vzťah manželov je dlhodobé vážne narušený, vzťahy medzi manželmi sú vážne rozvrátené, manželstvo prestalo plniť svoj spoločenský účel a svoje základné funkcie. V tomto prípade nejde o harmonické a trvalé životné spoločenstvo, skôr len o formálny zväzok dvoch dospelých ľudí, ktorí nezdieľajú spoločne manželský život, čo podľa názoru súdu nestačí na to, aby bolo manželstvo udržateľné, preto súd manželstvo účastníkov rozviedol aj napriek nesúhlasu manžela. Rozvrat manželstva nie je len krátkodobý, ale trvalý. Za danej situácie je rozvod manželstva individuálnou otázkou rozvádzajúcich sa manželov a pokiaľ navrhovateľka zásadne odmieta obnovenie manželstva, sú aj podľa názoru odvolacieho súdu splnené zákonné podmienky pre rozvod manželstva.

22. Pokiaľ manžel navrhovateľky namieta nesprávny záver súdu o dôvodnosti rozvodu manželstva a prejavuje nesúhlas s rozvodom, odvolací súd poukazuje na odmietavý postoj navrhovateľky, ako aj obsah jej vyjadrenia k odvolaniu. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody aj odvolací súd aj napriek nesúhlasu manžela s rozvodom manželstva, ako aj jeho tvrdenia o snahe zachrániť manželstvo dospel k záveru, že manželstvo je trvalo a vážne rozvrátené a neplní žiadnu zo svojich spoločenských funkcií. Ide o kvalifikovaný rozvrat vzťahov medzi manželmi a manželia si neplnia svoje povinnosti uvedené v § 18 a 19 Zákona o rodine. Odvolací súd mal za to, že v tejto veci nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia, čo znamená, že bolo preukázané definitívne ukončenie spoločného žitia manželov bez nádeje na zmierenie.

23. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).